

Ingen NS-lærere i Asker under krigen

Den 25 år gamle hovedfagsstudenten Helene Berntzen fra Asker vil aldri komme til å glemme junidagene 1995. I disse vakre forsommerdager går alle hennes drømmer i oppfyllelse: Hun har gjort unna sin hovedfagsoppgave i pedagogikk om «Folkeskolen og folkeskolelærernes organisasjoner under okkupasjonen», hun er tilbudt jobb som avdelingsleder for seksåringene på Vettre skole, og får den sannsynligvis i morgen, og hun har sagt ja til en sivilingeniørutdannet bergenser, og gifter seg med sin elskede 1. juli.

- Hva mer kan du egentlig forlange?

- Ikke særlig mye mer, bortsett fra mange, friske, viltre unger når tiden er inne.

- Hvorfor valgte du å skrive en historisk oppgave i pedagogikk?

- Fordi det ga meg muligheter til å kombinere mine historiske og pedagogiske interesser. Jeg valgte Asker-skolen som eksempel fordi jeg er født i Asker, og fordi jeg mener det er viktig å ta vare på og formidle lokal skolehistorie.

- Og hensikten med en slik oppgave?

- Det var å vise hva som skjedde med folkeskolen og dens lærere, og folkeskolelærernes organisasjoner, under okkupasjonen. Og å gi et skolehistorisk innblikk i denne perioden.

- Hvordan var lærernes motstand mot nazifiseringsforsøkene?

Tempa

Helene Berntzen,

Asker

- Kompakt og sterk, og i ulike former. Lærerne unnlot å møte på pålagte NS-utstillinger og møter, de sendte tilbake NS-propaganda de fikk tilsendt og boikottet ulike påbud og reformer. De skrev også protestbrev. Men motstanden var i ett og alt basert på ikke-voldsprinsippet. Den vakte faktisk internasjonal oppsikt, og ble en motivasjonsfaktor for lærere i andre land.

- Betyr det at okkupasjonsmyndighetene mislyktes i sine forsøk?

- Generelt vurdert mislyktes de totalt, men lyktes i en viss grad når det gjaldt skoleadministrasjonen. De fikk omformet skolens sentraladministrasjon og skolestyrer etter nasjonalsosialistiske prinsipper, og de fikk inn-

satt en rekke NS-folk som formenn i skolestyrer og i sentraladministrasjonen. Også i Asker.

- Føyde Asker-lærerne seg inn i den generelle motstandsfold, eller var de spesielle?

- De inngikk i den kompakte motstand som overalt ellers i landet.

- Var mange lærere medlemmer av NS under krigen?

- Noen få prosent av lærerstanden på landsbasis var NS-medlemmer, men i Asker var ingen av lærerne medlem av Nasjonal Samling.

- For å hoppe over til noe ekstremt hyggelig, hvor går bryllupsreisen?

- Det har vi ikke bestemt ennå, men vi har snakket om Island.

- Men er det ikke guffent og kaldt om sommeren der?

- Det gjør ingenting. Vi er aktive friluftsfolk begge to, slutter Helene Berntzen, som gikk på Jansløkka, Solvang og Nesbru skoler, som drev aktiv friidrett, løporientering og gikk på aktiv ungdomsårene og som fremdeles tar noen poster sammen med forloveden som også er orienteringsløper.

Hun føler seg knyttet til Asker der hun hadde en trygg og god oppvekst i et lykkelig hjem, og bekrefter at bryllupet selvsagt skal stå i Asker kirke. Og feiringen finne sted på Venskaben.

Hun kommer aldri til å glemme forsommeren 1995.

Ivar B. M. Alver

109079
Wend Stikka 13/6.95